

Project Junior Dijkdenkers

Opdrachtgever:

Projectteam Grebbedijk, Waterschap Vallei en Veluwe,
www.grebbedijk.com

Dit project is ontwikkeld door:

Toonbeeld Schoolprojecten, www.toonbeeldschoolprojecten.nl

en

Lookman erfgoed & cultuur, www.lookmanerfgoedencultuur.nl

© 2018

Introductie

De Grebbedijk, tussen Wageningen en Rhenen, beschermt 250.000 bewoners van de Gelderse Vallei tegen het water van de Neder-Rijn. Als de dijk doorbreekt loopt een groot gebied, met steden als Veenendaal en Amersfoort, onder water.

De versterking van de Grebbedijk is nodig omdat de dijk niet meer voldoet als er in de toekomst meer water door de Rijn stroomt, als gevolg van klimaatverandering. Bovendien telt nu ook meer dan vroeger wat de mogelijke gevolgen zijn als de dijk door zou breken. En die gevolgen zijn juist bij dit relatief kleine stukje dijk heel groot. Daarom is ook de landelijke overheid betrokken bij het versterken van de Grebbedijk: die is inmiddels in het Hoogwaterbeschermingsplan 2017-2022 opgenomen. De provincies Gelderland en Utrecht, het waterschap Vallei en Veluwe, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en de gemeente Wageningen hebben besloten een brede verkenning uit te voeren naar die versterking. Naast veiligheid kijken deze partijen ook naar wensen en voorkeuren van omwonenden, bezoekers, ondernemers en andere partijen om de dijk aantrekkelijker te maken. Voor recreatie, natuurwaarden, tijdelijke initiatieven etc. De komende drie jaar wordt verkend welke ideeën er spelen voor de dijk en welke daarvan haalbaar zijn om uit te voeren. Daarna wordt een definitief plan voor een veilige en aantrekkelijke dijk te maken. Naar verwachting gaat de dijk vanaf 2023 vervolgens op de schop.

Met dit project Junior Dijkdenkers worden ook jonge mensen (10-12 jaar, groep 7 en 8 basisonderwijs) betrokken bij het maken van de plannen. Zij zijn de gebruikers van de toekomst. Deze jonge adolescenten hebben veel belangstelling voor de werkelijkheid om zich heen. Zij zijn sterk in het denken in concepten: op basis van verzamelde kennis zijn zij goed in het maken van plannen en ontwikkelen van nieuwe ideeën. En juist dat wordt in dit project van hen gevraagd.

Doel project:

- Ontwikkelen besef van waterveiligheid bij de leerlingen
- Betrekken leerlingen als gebruikers bij de toekomst bij planontwikkeling Grebbedijk

Dit lespakket sluit aan bij Kerndoel 48: Kinderen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden/werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken. In de bijbehorende leerlijn staat voor groep 7/8 de verdediging tegen het binnenwater centraal. Hiermee heeft het lespakket een anker in het basisonderwijs.

Resultaat van het project zijn filmpjes waarin de leerlingen hun idee over recreatie, natuur en bewoning bij de Grebbedijk Deltadijk over 50 jaar in beeld brengen. De filmpjes zullen op www.grebbedijk.com te zien zijn.

Benodigde materialen door de school te verzorgen:

- voor elke leerling een print van de het werkboekje Junior Dijkdenker
- pen, tekenmateriaal naar keuze

Toonbeeld Schoolproject neemt alle materialen mee voor het maken van de animatie.

Lesopzet:

1. Introductie door de leerkracht

Duur:

20-30 minuten

Doel:

Kennis ophalen over dijken in Nederland in het algemeen en de Grebbedijk in het bijzonder.

Nodig:

- werkboekje voor alle leerlingen
- pen/potlood/kleurpotloden
- film Vlieg mee over de Grebbedijk (<https://youtu.be/9FnpleyN-AU>)

Vorm:

Kring/klassegesprek aan de hand van o.a. de volgende vragen.

- Wat weten leerlingen al over dijken?
- Hoe zijn ze gebouwd? Wat is hun functie? Waar liggen ze?
- Waar ligt de Grebbedijk?

Werkboekje uitdelen, blz 1 zelfstandig laten invullen en klassikaal bespreken

2. Excursie naar de Grebbedijk o.l.v. expert Waterschap

Doel:

De Grebbedijk en het omliggende landschap verkennen.

Leren over de ideeën en (on)mogelijkheden van de dijkverbetering

Duur:

1,5 uur (exclusief reis erheen).

Vorm:

Als de leerlingen op de fiets komen is het startpunt de Parkeerplaats bij de Blauwe Kamer.

Als de leerlingen met auto's gebracht worden is het start- en eindpunt de Parkeerplaats bij de haven.

3. Terugblik excursie:

Duur:

Half uur

Nodig:

- werkboekje
- pen/potlood/kleurpotloden

Vorm:

De leerlingen vullen blz 2 en 3 van het werkboekje in/aan.
Klassikale terugkoppeling.

4. Dijkdoorbraak in 1855

Duur:

30 minuten

Doel:

- Ontdekken hoe de laatste dijkdoorbraak van de Grebbedijk plaatsvond en wat de gevolgen waren voor de bewoners van de Gelderse Vallei
- Vertalen kennis over 1855 naar het nu

Nodig:

- werkboekje
- pen/potlood/kleurpotloden
- film Het water komt (<https://youtu.be/lhwd3qXXP3M>)

Vorm:

Klassikaal bekijken filmanimatie "Het water komt"; duur 12.22 minuten.
Daarna werkboekje invullen blz 4 en 5.

5. Zelf plannen maken in groepjes

Duur:

Klassikale instructie: 10 minuten

Zelfstandig werken: 30-45 minuten

Klassikale presentatie: 30 minuten

Nodig:

- werkboekje
- pen/potlood/tekenmaterialen

Vorm:

- Introductie voor de klas: Ralph Gaastra van het projectteam Grebbedijk vraagt de leerlingen om zelf met plannen te komen. De vraag die hij stelt is: Hoe kunnen jullie de Grebbedijk en omgeving zo aantrekkelijk maken voor de toekomst, dat jullie er graag wonen, dat je kunt recreëren en dat je op een leuke manier de natuur kunt beleven aan de dijk.

- Vertel dat het nu aan de leerlingen is om plannen te maken.
- Maak groepjes van twee leerlingen. Deze duo's werken vanaf nu tot het eind van het project samen aan hun idee. Als het leerlingenaantal in de klas oneven is kan er ook in een groepje van drie gewerkt worden. Ze kunnen nu zelfstandig aan de slag m.b.t. werkboekje: blz 5 t/m 9.
- Zorg vervolgens voor een klassikale presentatie van de eerste ideeën van de groepjes.

6. Workshop film maken met Toonbeeld Schoolprojecten

Duur:

3 uur.

Doel:

- kennis maken met animatietechnieken
- eigen idee voor de Grebbedijk in een animatie verbeelden.

Nodig:

- Het werkboekje met de eerste ideeën van de groepjes
- Toonbeeld Schoolproject neemt alle materialen mee voor het maken van de animatie

Vorm:

Introductie over het maken van een animatiefilmpje, waarin verschillende technieken en materialen worden bekeken en de leerlingen zelf experimenteren met behulp van een iPad.

Daarna gaan de leerlingen in dezelfde duo's waarin ze bij onderdeel 5 hebben gewerkt een eigen animatiefilmpje maken o.l.v. de vakdocenten van Toonbeeld Schoolprojecten.

7. Nabewerking van de filmpjes door Toonbeeld Schoolprojecten.

De klas krijgt alle filmpjes daarna toegestuurd middels linkjes naar het YouTube kanaal van Toonbeeld Schoolprojecten. Een selectie van de gemaakte filmpjes wordt ook op de site www.grebbedijk.com geplaatst.